

Parviälyä-podcast: Oppimisen ekosysteemiä kehittämässä

Keskustelijat: Satu Aksovaara ja Leena Liimatainen

Dynaamista digitaalista tunnusmusiikkia.

Satu: Tervetuloa Parviäly-podcastin pariin, jossa sukellamme korkeakoulutuksen innovaatioihin. Parviälyä -podcast kulkee korkeakoulutuksen ajan hermolla, ja sarjassa pureudumme ratkaisevan yhteisön ja parviällyn voimaan ratkaista eteen nousevia pedagogisia haasteita, kehittää tapaamme opettaa ja oppia. Tänä vieraanamme on Leena Liimatainen, joka on vuodesta 2018 johtanut määrittäen Jamkin Future Factory -toimintaa. Leena on luotsannut parvensa haasteensa toiseen, kehittäen systemaattisesti innovatiivisia oppimisympäristöjä. Tervetuloa Leena. Sä olet systemaattisesti johtanut Jamkin Future Factorya. Mitä se Future Factory -toiminta on?

Leena: Kiitos Satu. Future Factory-toimintahan on kehittynyt ja muotoutunut tässä vuosien kuluessa, mutta 2018 kun lähdettiin rakentamaan tätä uutta työelämäläheistä, oppimis- ja innovatiomallia ja alustaa Jamkiin, niin tavoitteena oli yhdistää työelämää, opetusta, meidän opiskelijoita ja näitä opettajia paljon tiiviimpään yhteistyöhön, mitä siihen mennessä oli tehty. Ja ajatuksena oli, että näitä työelämäosaamisia, yhteisiä työelämätaitoja, nykyään puhutaan geneerisistä taidoista, opitaan parhaiten silloin, kun toimitaan yhteistyössä työelämän kanssa.

Satu: Sä kuvasit tuossa tapaa tämmöisestä kokemuksellisesta oppimisesta, että opitaan tekemällä ja toimimalla yhdessä, niin opitaanko niitä vain tekemällä? Tarvitaanko siihen jotakin muutosta, pedagogista muutosta?

Leena: Joo, siis tekemällä opitaan, mutta tärkeintä on se kokemus. Se tekeminen tuo niitä kokemuksia ja niistä kokemuksista voidaan niitä tutkimalla, arvioimalla ja reflektiivisesti analysoimalla oppia. Eli tämä tarkoittaa uudenlaista tapaa oppia niin opiskelijoille kuin opettajille.

Satu: Tavallisestihan me monesti toimitaan niin, että kun me halutaan uudistaa jotakin opintojaksoa, niin me luodaan uusi opintojaksokuvaus ja annetaan se yhden, kahden opettajan tehtäväksi. Mutta nyt sä kuitenkin lähit luotsaamaan ihan toisella tavalla, niin kerrotko vähän siitä?

Leena: Joo, oikeastaan tämä koko Future Factory -toimintamallihan liittyy meidän uuden sukupolven korkeakouluvuorokäyttöön, mikä on strategisena tavoitteena itse asiassa jo silloin 2020-luvun visio. Ja nyt jos ajatellaan sitä hommaa, mitä lähdettiin tekemään, että saadaan uuden sukupolven korkeakoulu, niin meidän täytyy rakentaa uutta tapaa toimia.

Työelämän muutos on ollut valtava. Digitalisaatio tuli jo silloin mukaan peliin ja tuntuu, että työelämässä palaute oli sen suuntaista, että opiskelijoilla ei ole niitä taitoja, mitä nykytyöelämässä tarvitaan. Meidän piti miettiä uusiksi se sapluuna, että meneekö yksi opintojakso, jossa opettaja valmistele tehtävät ja opiskelijat tekee tehtävät, opettaja arvioi ja sieltä tulee arvosana ja joku osaaminen saavutetaan. Vastaako se enää tätä työelämän haasteita ja niitä osaamisvaatimuksia, erityisesti niitä yhteisiä osaamisia? Siinä vaiheessa lähdettiin miettimään uudenlaista tapaa. Ei mietitty yhtä opintojaksoa, vaan mietittiin sitä laajempaa työelämäosaamista ja sitä, että miten sitä työelämäosaamista täytyy jatkuvasti kehittää. Sitten piti rakentaa tällaista moduulia, joka lähti liikkeelle eri alojen opettajien yhteistyöstä ja tiukasta työelämäyhteistyöstä.

Satu: Eli sä kuvaat sitä tavallaan tarvelähtöistä kehittämistä ja sitä, että me yhdistetään usean eri alan opiskelijat toimimaan yhdessä ja usean eri alan opettajat toimimaan yhdessä. Eli se jo sinänsä on aika iso muutos. Menikö tämä ihan kerta heitolla vai onko tässä ollut semmoista askeleittaista kehittämistä?

Leena: Joo. Jos ajatellaan sitä yhteistä työelämäosaamista, niin meidän lähdettiin sitten liikkeelle siitä, että mikä on se substanssi, koska meillä on kahdeksan eri alaa täällä ja tutkintoja niiltä kahdeksalta eri toimialalta, mistä meiltä asiantuntijoita työelämään valmistuu. Niin yrittäjyys ja innovaatio-osaaminen oli se meitä kaikkia yhdistävä osaaminen. Ja se on myös Jamkin tammoinen profiiliala, oli jo silloin ja on myös uudessa kaudessa 2028 asti. Eli Jamkin profiiliin edelleen kuuluu yrittäjyyden edistäminen, yrittäjyyskoulutus ja sitten näitä meidän kaikkia meidän tutkinto-opiskelijoita koskettava Jamk Future Factory.

Ja se oli se asia ja substanssiosaaminen, joka antoi meille riittävän väljän ikään kuin toimintaympäristö ja sen alustan ja työelämäyhteistyön rajapinnan. Että niitä keisisejä tuli monenlaisia ja me lähdettiin haarukoimaan, että minkä näköisiä projekteja voidaan tehdä niin kuin yrittäjyyden ja innovaation labelin alla. Mutta opettajiltahan se vaati todella paljon uuden oppimista, koska opettajat tuli kahdeksalta eri toimialalta ja he on opettanut substanssiopintoja siellä. Ja välttämättä alussa ei ollut juurikaan yhteistä.

Satu: Joo ja jos ajatellaan, kerroit siitä, että 2018 ollaan aloitettu ja nyt ollaan 2024. Niin aika paljon korkeakouluympäristössä on tapahtunut tammöistä digitaalisen transformaation aiheuttamaa muutosta. Oppijälähtöisyys ja tammöinen oppimisen omistajuus on selkeästi korostunut. Ja mä ymmärsin, että te olette tässä Future Factory -toiminnassa tuoneet niin kuin askeleittain sitä digitaalista transformaatiota mukaan siihen. Eli siellä on tammöinen iteratiivinen kehittäminen taustalla. Mitä se on vaatinut sinulta?

Leena: Joo kyllä. Askel askeleelta kokeilukulttuuri, pilotit, joissa on lähdetty niistä käytännön opintojaksoista, joita se Future Factoryn sisältää. Meillä on InnoFlash, eli tämä innovaatio-osaaminen erityisesti ja siellä käyttäjälähtöinen kehittäminen, se prosessi. Ja sitä esimerkiksi on lähdetty kehittämään vaiheen vaiheelta. Ensimmäin lähdettiin yhteisen Concept Labin avulla, silloin 18-19, rakentamaan toimintamallia, jossa luotiin niin kuin siihen Future Factoryn toimintaan opiskelijapolku, toimeksiantajapolku ja valmentajapolku, joita sitten testattiin ja korjattiin ja kehitettiin. Mutta sitten jo 19-20 me saatiin kiitos ammatillisen opettajakorkeakoulu ja Satu Aksovaaran, niin siihen tätä oppimisanalytiikkaa mukaan. Ja tehtiin taas kokeiluja ja kehitettiin ja parannettiin meidän toimintamallia. Että oikeastaan joka vuosi ja nyt kun meillä on toinen opetussuunnitelma käynnistymässä, johon me ollaan nämä opintojaksot sisällytetty pakollisina kaikille meidän AMK-opiskelijoille, niin me ollaan jo aika pitkällä sen digitaalisuuden hyödyntämisessä ja siinä käyttäjälähtöisyydessä.

Satu: Tämä on mukava kuulla nyt sun tarinaa, että siellä vilahtelee eri ammattialojen käsitteitä. Ja se varmasti kuvaa sen moniammatillisuuden tarvetta myös tässä suunnittelussa tai korkeakoulutuksen kehittämisessä. Että perinteisesti oppilaitoksessa joku käyttäjälähtöisyys on saattanut tuntua hyvinkin vieraalta. Tuota, jos ajatellaan tätä sun parvea, että mistä se kehittäminen on lähtenyt, sä kuvasit tossa, että lähdettiin niinku konseptoinnin tai concept lappin kautta liikkeelle, niin onko tää parvi ollut koko ajan sama?

Leena: Parvihan elää vuosien mukana, mutta ihan sieltä 18 vuoden alusta meillä on näitä kantavia henkilöitä vielä mukana tässä prosessissa jata työssä, mutta pikkuhiljaa kyllä porukka on vaihtunut. Ja täällä on parveen tullut opettajia eri aloilta, jotka sitten vuoden parin jälkeen toteaa, että tämä ei ole mun juttu. En tämän tyyppisestä pedagogisesta toiminnasta, en koe sitä omaksi. Ja sitten täällä on taas hakeutunut meidän parveen sellaisia opettajia, jotka kokee, että tämä on just se mun tapa tehdä työtä.

Satu: Mutta oikeastaan tuossa sä kuvaat tämän parveilun tai parviällyn voimaa myös tammöisessä yhteisöllisessä kehittämisessä ja osaamisen kehittämisessä. Että sä voit tulla antamaan oman osaamisesi siihen tilanteeseen, kun sitä tarvitaan. Sä voit tulla opettajan roolissa, sä voit tulla kehittäjän roolissa, sä voit tulla tutkijan roolissa. Ja sit sä viidähdät siinä parvessa sen aikaa, kun se tuntuu olevan sinulle henkilökohtaisesti hyödyksi tai sä tunnet itsesi motivoituneeksi. Että ehkä

tuossa on se yhteiskehittämisen ja ratkaisevan yhteisen voima. Mitä sä ajattelet, että tämä johtajana sulta on vaatinut?

Leena: No johtajana varmaan ensimmäinen on se meidän strategia ja Uuden sukupolven korkeakoulu. Ja nyt jos mietitään tulevaisuutta, niin se on Uuden sukupolven korkeakoulu 2.0. Eli se digitaalisuus ja digitaalinen transformaatio on vielä entistä tiiviimmin mukana näitä pedagogisia prosesseja, oppimista, opetusta, työelämä, yhteistyötä. Ja silloin pitää itsellä olla luotu se visio, että mikä on se tähti, joka siellä vaikka neljän viiden vuoden päässä meitä odottaa. Ja mitä kaikkea se voi tarjota ja mahdollistaa meidän opiskelijoille, työelämäyhteistyölle tälle Keski-Suomen alueelle. Ehkä kansainvälisille partnereillekin, koska me tehdään paljon yhteistyötä KV-kumppaneiden kanssa. Ja sitten myös meidän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnalle.

Eli se tarjoaa hirveän paljon mahdollisuuksia, mutta ne täytyy konkretisoida ja jotenkin luoda askeleet sitten vuosittain melkein päi kohti sitä visioa. Ja pitää huoli siitä, että se parvi myös ymmärtää mistä on kyse ja miten tämä asia ja kehittäminen minua, juuri minua koskee ja minun opiskelijoita.

Satu: Ymmärsin, että myös sinä pyrähtelet siellä parvessa matkassa. Et ole ainoastaan tavallaan semmoinen majakka tai valopylväs siellä kauempana, vaan sä oot ihan siinä konkreettisesti tekemisessä. Voisitko sanoa, että kuulolla tai ainakin läsnä. Jaatko sä tämän ajatuksen?

Leena: Joo, jaan. Mä näen, että jos tällaista parvea vetää ja haluaa päästä konkreettisiin tuloksiin ja saavuttaa niitä tavoitteita, on pakko olla mukana myös siinä operatiivisessa arjessa. En enää viime vuosina niin tiivistä, koska meidän parvi on löytänyt sinne uusia johtajia ja vuorovedoin varmaan sitten tulevaisuudessa hommaa viedäänkin. Mutta ihan sanotaan viikoittain palavereissa ja sitten tämmöisissä pidemmissä kehittämiskokouksissa. Eli yhdessä sitä tehdään ja johtaja on oltava siellä arjessa, jotta se visio pysyy konkreettisena ja se suunta ei lähde väärille urille.

Satu: Jos mä ajattelen, että kuvasit sitä, että parveen on tullut aina uusia ihmisiä matkaan ja siellä on ollut tämmöisiä perustajalintuja matkassa, jotka tavallaan pystyy viemään eteenpäin. Mutta tämmöisen uuden ihmisen mukaan tuleminen vaatii varmasti jotakin siltä parvelta, että se uusi ihminen pystyy antamaan ja pääsemään sen parven matkaan nopeasti. Niin osaatko sä kuvailla asioita, jotka edistää sitä tämmöistä nopeaa parven mukaan lähtemistä?

Leena: Joo, varmaan juuri se, että ketään ei vasten tahtoaan ole nimitetty tähän parveen, taikka siihen liitytään aika pitkälti omasta halusta. Eli motivaatio ja tahto tehdä tämän suuntaisia asioita ja toteuttaa opetusta enemmän valmennuksen kaltaisena ja projektiopiskeluna ja tiiviinä työelämäyhteistyönä. Mutta on sitten se parven omatoiminta, eli avoimuus, luottamuksellisuus ja semmoinen me-henkinen yhteenkuuluvaisuus. Mutta kuitenkin ovet auki on koko ajan ympärille ja parvihan etsii uusia jäseniä. Eli parhaat toimijat on tullut ikään kuin sieltä verkostosta, jota parven jäsenet aina vievät eteenpäin ja esittävät, tässä olisi hyvä uusi tyyppi

Satu: Ja tuossa ennen tätä meidän keskustelua pohjustettiin sitä parven toimintaa, niin kuvasit jotenkin niin mukavasti sitä, että kun se uusi ihminen tulee siihen mukaan, niin hän tulee sen oman osaamisensa kanssa, jota hänellä on. Ja tavallaan sitä osaamisesta puhutaan ja jos joku tunnustaa, että mä en tiedä tai musta tuntuu, että me ei tiedetä, niistä haetaan just tämän parven omien verkostojen kautta sitä osaajaa. Eli tavallaan parven voidaan tulla piipahtamaan vaikka asiantuntijana hetkeksi. Ja minusta tämä, mitä kuvasit, niin oli tavallaan semmoinen ajatusta herättävä, että monesti kehittämisprojektit on niin, että se on suljettu se yhteisö. Ja kuvasit toisen tyyppistä toimintaa.

Leena: Kyllä, joo. Jos toimitaan tiiviissä yhteistyössä työelämän kanssa, sen lisäksi tämä pedagogiikka kehittyy, haastaa meitä joka päivä enemmän, niin me tarvitaan monenlaista asiantuntijuutta. Vaikka parvi on hyvä, mutta se on hyvä juuri siinä asiassa, mitä me Jamkin strategian mukaan viedään eteenpäin. Mutta aina tarvitaan sitä apua ja niitä impulsseja myös sen prosessin edelleen kehittämiseen. Ja näitähän meillä Jamkissa on asiantuntijoita, jotka sitten auttaa eteenpäin.

Satu: Mä haluaisin vielä kysyä sulta tämmöisestä tuotteistamisnäkökulmasta, joka on vähän koulutussektorilla ehkä karsastettu sana. Mutta mä ymmärsin, että tästä moduulista on syntynyt semmoinen skaalautuva tuote, niin kerrotko vähän siitä?

Leena: Joo. Ihan sieltä 2018 vuodesta alkaen me ollaan kehitetty tämän moduulin opintojaksoja. Eryityisesti InnoFlashia ja myös tätä Future Factory -projektia. Eteenpäin kuvattu sitä toimintamalleja, prosessia ja myös sisällytetty sitä oppimisanalytiikkaa ja nyttemmin myös tekoälyratkaisuja siihen. Ajatuksena, että kun meillä on se perusmalli hyvin tuotteistettu, me voidaan hyödyntää ja käyttää näitä opintojaksoja myös esimerkiksi meidän koulutusviennissä, yhteistyössä muiden ammattikorkeakoulujen kanssa. Meidän EduFutura-yhteistyössä on käytetty täällä paikallisesti tai alueellisesti. Ja skaalautuvuus on se, mihin jatkossa uskon, että vielä enemmän skaalautuu. Ja nythän jo nämä meidän Future Factory -moduulin tuotteet skaalautuvat meidän yli tuhannelle opiskelijalle vuosittain. Tai siis monta tuhatta opiskelijaa menee läpi näistä, että se toimii. Ja toimii myös näissä työelämän eri toimialojen erilaisissa haasteissa, se perustuote.

Satu: Ja toi kuulostaa todella mielenkiintoiselta, kun ajatellaan perinteisesti koulua. Niin me ollaan tehty lähiopetuksen toteutussuunnitelma, etäopetuksen toteutussuunnitelma, monimuotototeutuksen suunnitelma. Sitten me ollaan tehty kolmen päivän lähitoteutus ja nyt on suomeksi ja sitten on eri kielillä. Nyt mä ymmärsin tuosta sun kertomuksesta niin, että tää tuote tavallaan on yksi perusrakenne, perusprosessi. Ja se on suunniteltu niin, että se joustaa ja skaalautuu, jolloin voisi ajatella, että se tuo ehkä semmoista kestävyyttä tähän korkeakoulun toimintaan.

Leena: Kyllä, ja kun nää ympäristön paineet, haasteet, muutos on jatkuvaa, niin tää sopeutuu tää tuote. Tai sitä voidaan aina jostain kulmasta päivittää ja ikään kuin venyttää niihin haasteisiin. Ja ratkaisuehdotuksia ja mahdollisuuksia löydetään tää meidän asiantuntijajoukon kesken.

Satu: Ja toi ajatus tämmöisestä evidence-based learning designista, mitä sä tässä oot kuljettanut keskustelussa mukana. Se varmaan on yksi osa tämmöistä tuotteistamista tai tämmöistä kestävää tapaa tuottaa koulutusta. Että täytyy olla mahdollisuus myös seurata, että mikä toimii opiskelijoille ja mitkä on kestäviä tapoja tuottaa sitä koulutusta. Mä voisin tässä lopuksi kysyä vielä sulta, että mitä sä odotat? Mitkä on seuraavia Future Factoryn askeleita tai oikeastaan tämän oppimisen ekosysteemi, mikä tässä on syntynyt? Niin minkälaisia haasteita asettaisit sinne?

Leena: Kyllä mä näen, että tämän tyyppinen toimintamalli, eli nää skaalautuvat oppimiskäytännöt eri kielillä, erilaisille oppijoille ja myös jatkuvan oppimiseen, eli jo työelämässä oleville ihmisille, on pakko ottaa tähän meidän koulutuksen arsenaaliin entistä vahvemmin mukaan. Mä näen, että meidän Future Factoryn toimintamalli, joka on myös rekisteröity tavaramerkki, antaa semmosen pohjan, josta voi lähteä luomaan uudenlaisia skaalautuvia ratkaisuja. Ainakin näille monialaisille osaamisille, jotka vaan niiden tarve lisääntyy tulevaisuudessa.

Satu Aksovaara: Kiitoksia Leena, että tulit vieraksi ja kiitos, että kerroit siitä ajatuksesta, että Future Factory ei ole OPS-moduuli, vaan se on tämmöinen oppimisen ekosysteemi, jossa kehitetään, jossa on tutkimus mukana, jossa on, sanoitko, että yli 60 opettajaa vuosittain, 1400, 2000, 2500, riippuen, että mitä kaikkia otetaan mukaan, niin opiskelijaa, eli puhutaan tosi isosta toteutusympäristöstä. Tämä oli mielenkiintoista kuulla, haluatko vielä kommentoida?

Leena: Joo, eli Future Factory, sehän on tulevaisuustehdas, ja niin kuin pikkuhiljaa tää skaalautuvuus varmaan vie meitä tämmöiseen tulevaisuustehtäseen.

Satu: Tää oli hyvä lopetus. Kaiken kaikkiaan toivotan sulle erittäin hyvää kesää ja intoa edelleen kehittää korkeakoulutuksen kenttää.

Leena: Kiitos.

Satu: Kiitos Leena, että tulit vieraaksemme tänään ja jaot kanssamme omia kokemuksiasi. Oli todella mielenkiintoista kuulla, miten sinä olet hyödyntänyt määrätietoisesti parviälyä ja parveilua korkeakoulutuksen kehittämisessä.

Kiitos, että pysähdyt parviälyä podcastin äärelle. Toivottavasti jakso sai sinut levittämään omia siipiäsi, sillä ratkaisut syntyvät yhä useammin yhteisössä. Tämän jakson tuottamisesta vastasi Satu Aksovaara ja editoinnista Jari Järvinen.

Seuraavassa jaksossa keskustelemme pedagogista kehittämisestä ja opiskelijakokemuksen merkityksestä. Muista tilata podcastimme ja jaa se työyhteisössäsi. Pyrähdetään uuteen parveen ja uuteen pedagogiseen innovaatioon yhdessä. Nähdään seuraavassa jaksossa.

Dynaamista digitaalista tunnusmusiikkia.

Lisätietoja podcastista:

Podcast julkaistiin vuonna 2024 Jamkin ammatillisen opettajakorkeakoulun "Create Joy in Learning" -podcast-alustalla Soundcloudissa. Kustantaja Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Julkaisukanavan toimituskuntaan (2023-2024) kuuluvat Leena Suomi, Minna Koskinen, Anna-Kaisa Tiihonen and Eila Burns. Yhteystiedot: etunimi.sukunimi@jamk.fi